

A nagy probléma

Lehet ma beszélgetni valómiről a mezőgazdaság szövetkeztetésének érintése nélkül? Az Antarktiszon talán igen, de itt, nálunk, Csongrád megyében aligha. Nálunk minduntalan előtérbe tolakszik az úgynevezett nagy probléma, a párt, a kormány, és az egész nép legfőbb gondja: mikor termelhetünk már földjeinken olcsón és sokat a dolgozó parasztság erejének egybeolvasásával, a korszerű követelményeknek megfelelően.

Az átszathalmi tanácselnök öt évvel idősebb szeretne lenni, hogy ne gyötörje a kérdés. Több mint kétezer tányér lakik a község mintegy nyolcezer lakója és ha az átokházi határterület is akar menni a kasszákba is meglátogatni, mintegy 25 kilométert kell kocsikázni. Szidja a revizionistává és hazaárulóvá züllött Nagy Imrét, mert 1953-ban lényegében aláasta és szétzilálta a Szabadságharcos Tsz maradt meg, a kilépett dolgozó parasztok pedig most egymásra lesnek, várnak, mondván: csak akkor megyek a közsébe, ha mindenki megy.

Mindenki! Mostanában egyebet se hall az ember a széles szegedi járásban. A pusztamérgesi gazdák közt örökös beszédtema a szövetkezés, ez foglalkoztatja Domaszéken Sümegi Sándor, Szatymazon Szűcs István, Mórhalmon Kollár István egyéni parasztokat. Az említettek egyrészt még istenhívő pártunkivültek, másrészt olyanok, akik kommunizmusnak vallják magukat, de annyiban egyformák valamennyien, hogy lelkiükben érlelődik a befészkelődött tudat: nincs más út, nincs okosabb javaslat, mint az önkéntes társuláson alapuló nagyüzemi mezőgazdasági termelés.

Csak a „hogyan” nem világos még sokak előtt. Meg aztán különböző elgondolások vannak az időt illetően is. Az első lépés megtételétől viszolyog még az olyan tekintélyes középparaszti is, mint a zánkányi Papp Antal, jóllehet, ő közvetlenül az 1956-os ellenforradalom leverése után (amikor nem volt túl népszerű a dolog), egy gyűlésen így beszélt gazdatiszaihoz: „Változtassuk aranybányává földjeinket, ne féljünk a szövetkezéstől, hiszen akkor is nekünk lesz jó a gyümölcs-telepítés”. Most meg olyan elgondolása van neki, hogy várni kellene még egy-két esztendő, hogy ne szégyenkezjenek közös életüket az emberek.

Szegényen? Rigó Antal, Mórhalmon párttitkára határozottan kijelenti: „Minálunk nincs szegény ember, itt úgyszólván minden paraszt ki van tömve. És őszre nyélbe kell ütünk ezt a szövetkezést minálunk is, mert ha elhúzzuk-nyújtjuk, mint a szentiványi éneket, az a termelés rovására megy”. Ez a kommunista vélemény a tanácsházán hangzott el július 15-én, mégpedig abból a célból, hogy az ugyancsak jelenlévő Kollár István háromholdas egyéni paraszt, pártvezetőségi tag és tanácsag is hallja, vagy éppenséggel reagáljon rá. Sőt egyenesen felszólította: „Mondd már el Kollár elvtárs az újságrónak is, miért nem tudtalak én téged eddig meggyőzni!”

Kollár elvtárs erre — kisé fontoskodva — elmesélte, hogy ő ismeri a választóit, mint tanácsag. Állandóan közöttük él és tudja, hogy az igazságot nem mondják el mindenféle idegennek. Csak önéki. Ez az igazság pedig az, hogy megmondják nyíltan: hagyják őket békében a termelőszövetkezet-
tel...

Nem, nem! Így nem állja meg a helyét. Jól tudja ezt Kollár István is, mert rö-

ggon hozzatette: mindenki azt mondja, hogy kezdje más,

Megint oda lyukadtunk ki tehát, hogy „én az vagyok, ami a falu. De ki kezdje el hát mégis? A példamutatást a kommunizmus táktól várja a község lakosai, s ez nem frázis, mint ahogy egyesek szeretik hangoztatni. Tisztában van Kollár elvtárs is azzal, hogy sokan néznek, várnak órá, ezért mondanivalóját megtoldotta még azzal: „Amint összeáll megalakul Mórhalmon az első termelőszövetkezet, én rögtön belépek...”

Ez az elhatározás mindenképpen dicséretes. Azt azonban elszereznők mondani, hogy a párt egy kicsit többet is vár ennél tagjaitól. Elvárja a kezdeményezést. Hát ki magyarázza meg a „függetlenségüket” féltő parasztembereknek, hogy a termelőszövetkezetben valónak majd igazán szabaddá és függetlenné, amikor nem rabja lesz senki a földnek, hanem ura és parancsolója? Hát ki menjen háztól házhoz, hogy lángoló hittel, szenvedélyes szavakkal meggyőzze a kételkedőket, mennyire jót akar, milyen biztos jövőt mutat nekik a kommunista párt? Hát ki menjen megmagyarázni a rendeleket, amelyek mind a közösségi életet hivatottak elősegíteni? Világos, hogy elsősorban a párttagok kötelessége ez. Világos, hogy az önkéntesség elve nemhogy kizárná, hanem egyenesen megköveteli a szövetkezetek melletti agitációt,

Nehéz a feladat — mondják a községek vezetői, s igazuk van. Mert igaz ugyan, hogy ma már a szövetkezés

a legfőbb beszédtema mindenfelé, azonban néha órákat kell vitatkozni a mindig rosszatlatókkal. Azokkal, akik szándékosan nem a jót meg a szépet látják meg a jelenleg működő termelőszövetkezetekben sem, hanem görcsösen belekapaszkodnak valamilyen ténylegesen meglévő kisebb hibába. Ilyen esetben bizony eltelik az idő, előfordulhat, hogy a dolgozó parasztszám, akik inkább előre szeretnének látni, nem kapnak kielégítő választ kérdéseikre. A kommunizmusnak, a tsz-tagoknak, az üzemi munkásoknak és mindenkié, aki őszintén akarja a szocializmust, vállalniuk kell a következetes felvilágosítást. Gyakran hallani mostanában a jómódú, különösen a nagy pénzzel játszó „őszibarackos” középparasztoktól: „Garantálnak-e nekem a tsz-ben akkora jövedelmet, mint amekkora jelenleg van?” Nem visszavonulás és meghátrálás, ha kerteles nélkül megmondjuk: a pártnak és a kormánynak a dolgozó parasztság egészének a felmentése a fontos elsősorban. Lehet, hogy egyes kiemelkedő gyümölcstermelő gazdák-
nak átmenetileg csökkenni fog a jövedelmük a szövetkezetben, de az a lényeg, hogy a parasztság egészének feltételül emelkedik majd az életrivója,

A nagy problémát meg tudjuk oldani. Csak le kell számolni mindenütt azzal a felfogással, hogy a legszebb kötelesség a mások kötelessége, s bátran vállalnunk kell a fáradságot, a „népszerűtlenné” látszó, de későbbben szépen gyümölcsöző politikai munkát.

N. I.

Várjuk fellépésüket

Hunyadi László —

Gara nádor, Bagó —

Simándy József

Fodor János

Nevével számtalan opera tenor szerepének gyönyörű áriái forrtak össze. Ha azt hallod: Turridó, Don José, Radames, Manrico, Don Carlos, Kalaf, Florestan, Bánk bán — megjelenik előtted impozáns alakja, fülledben cseng hős és hajlékony, érces és gazdag árnyalatú hangja, egyszerűen ott áll előtted Simándy József Kossuth-díjas művészt, az Allami Operaház kiváló magánéneke.

A hang, a kiállítás, a színészi tehetség vezérelte tulajdonsága. De ahogy ezeket felhasználja, fejleszt, az a lelkiismeretesség és feltétlen odaadás művészi iránt — ez teszi Simándy Józsefet a közönségnek nemcsak elismert, de megbecsült és szeretett művészevé.

Simándy József a külföldi operatagokat is meghódította. A magyar zenekultúra hagyományai, szép fejlődése arra sarkallják, hogy gyarapítsa az iránta való elismerést, dicsőítést. S Moszkva, Lenin-grád színházai, üzemei mindig visszavárják. Bécs és München közönsége alig akarja elereszteni. Világhírű énekesek és karmesterek gratulálnak fellépései után, s az igazgatók mindig meghosszabbítanak a szerződéseket. Münchenben, ahová minden évben állandó szerződés szólítja, a közönség legkedveltebb művésze.

De a külföldi elismerése egy pillanatra sem felejti el vele, hogy minden ideg-
szálával elszakíthatatlan kapcsolatban áll a hazai közönséggel és mindennel, ami lehetőséget nyújtott neki, hogy igaz művészé válhasson. S erre szebb példát nem is lehet felhozni, mint éppen a Szegedi Szabadtéri Játékokat. Külföldön kérték, hogy a nyáron két operában vállaljon szerepet. Mikor kérdeztem tőle, hogy miért nem tett eleget a kérésnek, válaszával elképedt: „Hiszen, Szegedre hívtak! Ez nekem parancs, és egyben a legnagyobb elismerés...” Olyan meghatottan beszélt pályafutása kezdetéről, első nagy sikereiről színhelyéről, hogy érezni: szavakkal nem lehet kifejezni a soha el nem múltó hálát és ragaszkodást a szegediek iránt.

Ezért vállalta örömmel és lelkesedéssel Hunyadi László általa még nem énekelt, nehéz és igényes szerepét. Erre készül minden erejével, s nagyon bízik abban, hogy a Szegedi Szabadtéri Játékok közönsége újra a régi szeretettel fogadja a megnyitó előadást.

Kincs van a torkában — szokták mondani róla. S valóban, Fodor János, az Allami Operaház Kossuth-díjas, érdemes művésze a legnagyobb élmény erejével hat zenerajongóra, laikusra egyaránt. Mefisztó, II. Fülöp, vagy Wotan, Alfio, vagy Petur, Amonasro, vagy a Bolygó hollandi — sorolhatnám még remekbeszabott szerepeit — az élő ember igazi érzelmei lép elé, letűnt korok nagy alakjai, egyszerű emberei elevenednek meg az ének és a színészi játék harmóniájában.

Mert Fodor János nem éri be azzal, hogy végtelenül kulturált énektechnikájának latbavetésével elvégzettnek lássa művészi feladatát. Hosszú éjszakákat tölt dolgozószobájában, s a művész gyöttrődése, akaratereje nyomán szép tehetségének újabb rugó pattannak fel. Az igaz művészet nemcsak ötvenévesen, hanem ötvenévesen is megújul és megújulhat.

Egyszerű az életben is. A pianinó szí-
nyén húzódik meg egy korszak: Suchon-tól, a kitűnő csehszlovák zeneszerzőtől kapta Örvény című operájának pesti bemutatója alkalmából, Beethoven torzóját, Zádor Istvánnak a művészről készített rajza, sőtét íróasztal, két fotel, rádió, kombináltkályha — finomság, egyszerűség és művészet árad környezetéből tárgyaiból is. Eltörténete nyitott könyv: egy munkásgyerek útja a legemesebb értelemben vett sikerig. Negyedszázada van az Operaháznál, hangját, alakításait szereti, megbecsüli az ország, sőt Európa.

Végtelenül szereti a magyar operákat. Petur bán operaszínpadi alakja örökre egybeforrott nevével. A Székelyföldről, a Kékszakállú herceg várában és a Hunyadi Lászlóban is felejtethetetlen.

Igen, a Hunyadi László. Ugy beszél Gara nádor szerepéről, hogy érzem: szívéhez, lényéhez nőtt Erkel remekműve. S őszinte, kendőzetlen öröm csendül ki hangjából, amikor arról beszél: nagyon boldog, amiért rá esett a választás, hogy Szegeden, a nagyszerű művészegyház fellegvárában ő éneklje ezt a szép szöveget. Nagyon fontosnak és jelentősnek tartja a szabadtéri játékokat, s itt megint a magyar zenekultúra sorsáért él a művész áll előttem. Bizonyosra veszi, hogy ez jelen-
tősen hozzájárul hazánk művészetének fejlődéséhez, s a külföldiek által való nagyobb megismeréséhez — elismeréséhez.

Az idősebb korosztályoknál

Mivel magyarázhatjuk a rákbetegség számának növekedését? Hogyan oszlik el a két nem között?

A rák az idősebb korosztályoknál gyakori. Mint-hogy egyes tömegesen pusztító betegségek ellen sikeresen tudunk ma már védekezni (járványos betegségek ellen védőoltásokkal és antibiotikumokkal, a cukorbetegség ellen a hasnyálmirigy működését pótló inzullinnal stb.), így az általános életkor emelkedik. Részben tehát ezért gyakoribb ma már a rákbetegség, részben pedig azért, mert a rákellenes küzdelem következtében gyakrabban felismerik a rákot. Valójában csupán az abszolút szám emelkedik, relatív emelkedés nincs. Így

A rákos megbetegedésről

Több olvasónk kérésére ma a rákos megbetegedésről írunk. Dr. Oláh Ferenc kórházi főorvost kerestük fel, s kértük meg, válaszoljon kérdéseinkre.

Mi a rák?

A rák a daganatok rosszindulatú csoportjába tartozik — kezdte Oláh főorvos. — Jóindulatú daganatok is vannak (méh-daganat, myoma), de ezek is hajlamosak rosszindulatú el-fajulásra és ekkor már ugyanúgy viselkednek, mint a rosszindulatúak. Korlátlanul növekednek a szervezetben, életfontos szerveket tönkretesznek és teljes gye-n-güléshez vezetnek. Ma már csaknem minden országban van rákutatató intézet. Ezek évente ezer száma ontják a daganatkutatásban elért eredményekről beszámoló tudományos közleményeket. E kérdés nemcsak tudomá-
nyos érdekesség, hanem igen nagy gyakorlati jelentőségű is, mert a rák gyakori megbetegedés és előfor-dulása még az utóbbi időben is látványosan fokozódik.

Az idősebb korosztályoknál

Mivel magyarázhatjuk a rákbetegség számának növekedését? Hogyan oszlik el a két nem között?

A rák az idősebb korosztályoknál gyakori. Mint-hogy egyes tömegesen pusztító betegségek ellen sikeresen tudunk ma már védekezni (járványos betegségek ellen védőoltásokkal és antibiotikumokkal, a cukorbetegség ellen a hasnyálmirigy működését pótló inzullinnal stb.), így az általános életkor emelkedik. Részben tehát ezért gyakoribb ma már a rákbetegség, részben pedig azért, mert a rákellenes küzdelem következtében gyakrabban felismerik a rákot. Valójában csupán az abszolút szám emelkedik, relatív emelkedés nincs. Így

tehát nem beszélhetünk a rákbetegség számának növekedő tendenciájáról.

Az ok még mindig ismeretlen

Mi idézi elő a rákot?

A rák keletkezésének okát a sok kutatás ellenére sem ismerjük pontosan. Az azonban biztos, hogy nem előregedési betegség. Mert például a 70 éves felüliek-nél a megbetegedés kimu-tathatóan csökkenő arány-ban fordul elő, például a gyomorrák esetében. A tüdőrák előfordulása már 50 év után kevesebb. — A rák a két nem között egyenlő arányban fordul elő. De általában a kü-lönböző szervek rákja gy-a-koribb a nőknél, mint a férfiaknál és viszont. A nőknél az emlőrák és különösen a férfiaknál a hörgőrák, a tüdőrák arányszáma emel-
kedik. Ugyanakkor általá-ban csökken a gyomorbél-rák és nőknél a méh-rák.

Hajlam és öröklés

Igaz, hogy a rák okát nem ismerjük, de keletkezé-sére vonatkozó adataink már vannak. Pott 1775-ben ész-revette, hogy a kéményse-
rők herezacskóján gyakrab-ban keletkezik rák, mióta a szénfűtést bevezették. Majd a kátrány és az egyéb kö-szén desztillációs termékek okozta foglalkozási rákot is-merték fel; anilinmunkások hólyagrákja, kenőolaj hatá-sára herezacskó-rák stb. Foglalkozási rák a röntgen és a rádiómunkások bőrrák-ja is. Hogy egyéni hajlam is van, azt mutatja az a tény is, hogy ugyanebben a foglalkozásban nem min-denki betegszik meg.

Öröklhető-e a rák? — Az öröklés kérdésére fényt vet az a tény, hogy bizonyos családokban (Na-póleon) gyakori a rák. Ezt a kérdést 1937-ben Bittner, a tejfaktör felfedezésével gazdagította. Azt találta ugyanis, hogy az erősen rákra hajlamos egértörzs tagjai közül azok kapnak később rákot, melyek a rák-ra hajlamos anya tejét szop-ták. Jelen ismeretünk sze-rint csak a hajlam öröklé-séről beszélhetünk.

Öröklhető-e a rák? — Az öröklés kérdésére fényt vet az a tény, hogy bizonyos családokban (Na-póleon) gyakori a rák. Ezt a kérdést 1937-ben Bittner, a tejfaktör felfedezésével gazdagította. Azt találta ugyanis, hogy az erősen rákra hajlamos egértörzs tagjai közül azok kapnak később rákot, melyek a rák-ra hajlamos anya tejét szop-ták. Jelen ismeretünk sze-rint csak a hajlam öröklé-séről beszélhetünk.

Dohányzás és a tüdőrák

Van-e összefüggés a tüdő-rák és a dohányzás között?

Értékelési idők

1919
július
19

A Vörös Hadsereg — a Tisza vonalán végig készen áll a támadásra. Sajnos, az ellenség is nagyon jól felkészültlen várja a rohamot. Egyrészt azért, mert maga is hetek óta készülődött a hadműveletek folyta-tására, főképpen pedig azért, mert birtokában van a Vörös Hadsereg hadrendje és felvonulási terve. Az okmá-
nyokat a Vörös Hadsereg vezérkarában működő áruló tisztek — Gömbös barátai — eljuttatták a bécsi angol követségre. Innen örgróf Pallavicini, angol futárlelvél-le ellátva elhozta a terveket Szegedre, ahonnan azon-nal eljuttatták azokat a ro-máni vezérkarhoz. Ezzel egy-időben az okmányok máso-latait az angolok elküldték minden Tanácsmagyaror-szággal szemben álló hata-lom kormányhoz. Ezen a megdöbbentő árárláson kívül is az ellenforradalmár tisz-tek igyekeznek minden le-hető eszközzel akadályozni, hátráltatni a holnap meg-in-duló offenzívát.

Olejnyik Józsefnek a jú-lius 15-i munkástemetésen elmondott beszéde annyira megnyuerte a burzsoázia tet-

— A tüdőrák kérdésével újabban a szovjet kutatók foglalkoznak. A dohány é-gése közben kátránytermé-kek jutnak a tüdőbe és meg-állapításuk szerint a túl-zott dohányzás — az ipar-vi-dekek egyébként is hasonló termékkel szennyezett le-vegő hatásával összegeződve — a tüdőrák keletkezésében szerepet játszhat.

Gyógyítható-e a rák? Minthogy nem ismerjük a rák okát, gyógyítása főleg a korai felismerés és sebész-i eltávolításból áll. Ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni a ráksűrűségek fontosságát és szükségességét. A korán fel-ismerést rák ugyanis nem vá-lik általános betegséggé. Így a sebészeti kiirtással teljes gyógyulás érhető el. Ha ezen a kezdeti fokon már túljutott a beteg, akkor át-meneti, időleges javulást eredményez ugyan a műtét, de nem menti meg a bete-get végleg a kérlelhetetlen betegségtől. A bőrrák rönt-gen-sugárral szemben igen érzékeny, ezeknél ezzel, vagy rádium, illetve más ra-dioaktív sugázzal is lehet teljes gyógyulást elérni.

Új módszerek

Egyes esetekben főleg a rák késői, már generalizált, műtét után kiújult esetek-ben bizonyos hormonok (bel-ső elválasztási mirigyek) mesterségesen előállított ké-szítmenyei javíthatnak a be-teg állapotán. Újabban fog-lalkoznak antibiotikumok-nak a rákra való hatásával is, de még nincsenek meg-győző eredmények. Ezek a kezelések kombináltan is al-kalmazhatók.

— A gyakori megfigye-lésből kiinduló és nem on-cológus alkalmazott tuda-mányos kutatás a rák ke-letkezésének és gyógyítá-sának útján már eddig is nagy eredményeket mutat fel és eloszlatja azt a nagy reménytelenséget, mellyel ezt a kérdést néhány évvel e-zelőtt kezelték — mondta be-fejezésül dr. Oláh Ferenc főorvos.

Értékelési idők

szését, hogy Landesberg Je-nő kamarai titkár a Friss Hírek mai vezércikkében va-lóssággal áradozik róla. Ked-ves Olejnyik testvérnek szó-lítja az áruló munkásvezetőt. A munkásság zöme azonban nem hallgat a békitetökre. Tudnak a Vörös Hadsereg készülő támadásáról, a III. Internacionálé sztrájkfelhí-vására. Mindkét eseményt, nagy izgatottsággal és biza-kodással várják.

Az ellenforradalmárok szinte permanensen ünne-pelnek. Ma ismét volt egy zászlóavató ceremónia. Most a 46-os gyalogezrednek ada-t az apácák-hímezte lobo-gót Kelemen Béliáné zászló-anya, aki mindjárt progra-mot is adott a nemzeti had-seregnek.

Aszfaltútépítő Vállalat Szeged, Oroszlán utca 2. azon-nali belépéssel felvesz egy főraktári telepet

segédmunkást és egy fő éjjeliőrt

Ezenkívül útépítésben jár-tak segédmunkásokat.